

Kortfattad beskrivning över

ROMMELE KYRKA

Rommele pastorat har tre kyrkor: Fors, Rommel och Upphärads kyrka. Rommele kyrka var tidigare huvudkyrka och har gett namn till Rommele pastorat. Numera är det den minst använda. Fram till 1916 hörde Fuxerna församling till pastoratet, och fram till 1992 även Åsbräcka församling. Idag består pastoratet av Fors-Rommele och Upphärads församlingar.

Den första kyrkan i Rommele byggdes sannolikt i början av 1100-talet och var troligen en enklare träbyggnad. Senare uppfördes en stabilare kyrka i sten. Dess läge var ungefär där klockstapeln nu står samt några meter öster därom. Vid gravöppningar har grundstenar och rester av kalkbruk påträffats på denna plats.

På 1560-talet under nordiska sjuårskriget blev kyrkan "avbränd och muren neder i grunden" av danskarna. Efter denna hemsökelse förmådde man bara bygga en kyrka av trä på den gamla grunden. Något över hundra år senare var kyrkan emellertid fallfärdig och under **kyrkoherde J F Kreitlows** ledning byggdes den nuvarande kyrkan 1707. Arbetet tog bara trettio dagar från grunden till taksparrarna. Den behövde – kanske därför - en grundlig reovering redan efter 29 år.

Kyrkan har därefter restaurerats vid flera tillfällen, senast år 1948. 1860 förlängdes den 7 meter. 1923 fick kyrkan belysning och 1941 installerades en ångvärmeanläggning,

som ersattes med elvärme 1992. 1768 blev yttertaket omlagt, därav vimpeln med detta årtal på västgaveln. Taket är omlagt senast 1948.

Kyrkans **ursprungliga inredning** från 1700-talet finns kvar. Till denna räknas altartavlan, predikstolen, altarringen och dopfunten. Dessa tillskrivs bildhuggaren Johan Mentz Scheffer och konserverades senast 1994. Kyrkbänkarna är från ombyggnaden 1948.

Predikstolen med ljudtak, förfärdigad 1716, har träskulpturer av de fyra evangelisterna med Kristus i mitten.

På altartavlan finns två årtal, 1717 och 1718. Motiven är: nederst nattvarden, så korsfästelsen, däröver uppståndelsen samt överst den himlafarne. Kring den korsfäste finns följande spegelskrift¹: på ena sidan *"Nu se vi på ett dunkel*

¹ **spegelskrift**, bakvänd skrift som läses rättvänd i spegel. (NE)

sätt såsom i en spegel” och på andra sidan ”Genom Herrens Jesu Kristi nåd tro vi att vi skola saliga warda”.

Dopfunten från 1714 har följande inskrift:

*”Then ther troor och blifver
döpt han skall warda Salig,
men then
the icke troor han skal warda
fördömd”.*

Mattan i koret är liksom vepan över dopaltaret tillverkad av Tre Bäckar i Varnhem.

Under golvet i koret finns **tre gravrum** med ett 20-tal kistor. Här vilar kyrkoherdarna Kreitlow och Brag samt medlemmar av släkten Liljebjelke.

På södra väggen i koret hänger **kyrkans äldsta föremål**, en skulptur föreställande en katolsk biskop. Den anses härstamma från medeltiden.

På norra väggen i koret hänger "Series pastorum" med en lista över kända kyrkoherdar från 1500-talet och framåt. 2005 räckte den inte till längre utan fick kompletteras med en ny på väggen bredvid predikstolen.

På vinden bakom orgelläktaren står den gamla **kyrkokistan**, där kyrkans värdesaker förvarades i äldre tider. Kistan är reparerad

flera gånger efter skadegörelse och inbrottsförsök.

Kyrkorna i Rommele pastorat är kända för sina **takmålningar**, utförda på 1740-talet av konstnären Ditloff Ross. De i Rommele konserverades senast 2008. Framme i kyrkan framställs treenigheten och längst bak, över läktaren, yttersta domen. De åtta tavlorna nere vid listen visar, på norra sidan, motiv från gamla testamentet med

syndafallet, kopparormen, Jona och valfisken samt Elias himmelförd och på södra sidan motiv från nya testamentet med bebådelsen, Golgata, uppståndelsen och Jesu himmelfärd. På läktarbarriären finns fjorton allegoriska målningar som beskriver det förkrossade hjärtats

vandring genom alla plågor fram till upplyftande och vederkvickelse.

Rommeles första **orgel** byggdes 1828-29 av Mårten Bernhard Söderling. 1935 fick kyrkan en ny orgel tillverkad av orgelbyggare Olof Hammarberg, Göteborg. Orgelfasaden och fasadpiporna finns kvar från föregående orgel. Det gamla innanverket skänktes till Flundre hembygdsgård, som i sin tur överlät det till GoArt (Göteborg Organ Art Center) vid Göteborgs Universitet 1994. 1974 gjordes en omfattande ombyggnad av orgeln av Mårtenssons Orgelfabrik varvid infogades den gamla Söderlingska Principal 4'.

1710 blev två **stigluckor**², av vilka den ena är kvar, uppmurade och försedda med dörrar.

Klockstapeln uppges vara från 1774. Den är av den öppna klockbockstypen. Klockan är troligen från 1600-talet. I Rommele kyrka lever seden med klämtning, när ringningen avslutas med tre slag med flera sekunders mellanrum, kvar.

År 2006 renoverades vapenhuset. De gråmålade masonitskivor som då täckte väggarna ersattes med träpanel färgsatt av arkitekt Magnus Wångblad.

Källor:

E Hollman, Flundre härad del 1 1938

C S Lindblad, Lödöse stad samt Ale och Flundre 1983

L Laurell, Vård- och underhållsplan för Rommele kyrka 2007

Foldern sammanställd av Gunnar Berntsson, aktualiserad och bearbetad 2011 av Bengt Kristiansson, som också tagit fotografierna.

² **stiglucka**, *steglucka*, ingång till kyrkogård i form av en mindre byggnad med portvalv. Portens undre del öppnades inte utan stegs över; därav namnet.

